

Sygn. akt I UK 36/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSA Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania E. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 września 2011 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 10 listopada 2010 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 15 stycznia 2010 r. oddalił odwołanie E. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 sierpnia 2008 r., odmawiającej wnioskodawczyni dalszego

prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, wobec niespełnienia warunku niezdolności do pracy.

Powyższe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zostało poprzedzone ustaleniami, z których wynikało, że wnioskodawczyni, ur. 3 lipca 1958 r., zatrudniona była jako pracownik produkcji zwierzęcej przy dojeniu i obsłudze krów. W związku ze stwierdzoną przez Państwowego Inspektora Sanitarnego, decyzją z dnia 6 marca 1997 r., chorobą zawodową w postaci choroby zawodowej skóry, wnioskodawczyni uprawniona była do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 30 czerwca 2008 r. Lekarz orzecznik ZUS rozpoznał u wnioskodawczyni astmę oskrzelową, wyprysk rozsiany w wywiadzie w pełnej remisji, bez zmian skórnych i z powodu astmy orzekł częściową niezdolność do pracy z ogólnego stanu zdrowia do czerwca 2010 r. Natomiast komisja lekarska ZUS w związku z wniesionym sprzeciwem stwierdziła, iż astma oskrzelowa jest dobrze kontrolowana, wyprysk uogólniony pochodzenia zawodowego w remisji, co nie daje podstaw do orzeczenia niezdolności do pracy. Z ustaleń Sądu Okręgowego poczynionych na podstawie opinii biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu dermatologii i alergologii wynikało, że rozpoznany u wnioskodawczyni wyprysk rozsiany pochodzenia zawodowego jest w okresie remisji, nie występują zmiany na skórze, a niezdolności do pracy nie powoduje także astma oskrzelowa. W decyzji stwierdzającej chorobę zawodową przyjęto, że czynnikiem szkodliwym w przypadku wnioskodawczyni jest kontakt z gumą, zaś wykonane testy naskórkowe wykazały dodatni wynik na: nikiel, chrom, kobalt i słabo dodatni na alergeny gumy.

Sąd Okręgowy podniósł, iż dokonując ustaleń faktycznych nie uwzględnił opinii innego biegłego lekarza sądowego dermatologa, według którego wnioskodawczyni jest częściowo niezdolna do pracy, ponieważ wnioski wynikające z opinii pozostałych biegłych były lepiej uzasadnione i zgodne z zasadami logiki. Z opinii sporządzonej przez dr J. Ł. wynika, iż schorzenia będące następstwem choroby zawodowej są w pełnej remisji. O wygaszaniu alergii świadczy słabo dodatni wynik na alergeny gumy, a niezdolności do pracy nie można stwierdzić na podstawie przypuszczeń, że po podjęciu pracy nastąpi nawrót choroby zawodowej. Powyższe okoliczności, w ocenie Sądu Okręgowego, w świetle treści art. 6 ust. 1

pkt 6 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322) oraz art. 12 i 13 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zdecydowały o oddaleniu odwołania, ponieważ wnioskodawczyni nie jest niezdolna do podjęcia pracy.

W apelacji od tego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła Sądowi pierwszej instancji niewyjaśnienie wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności oraz błęd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę ustaleń co do następstw chorobowych, a także naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez nieprzyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową skóry. Podniosła, że nadal odczuwa dolegliwości chorobowe, zaś astma oskrzelowa uniemożliwia jakikolwiek wysiłek fizyczny. Wnioskodawczyni w wywodach apelacji wskazała, że Sąd Okręgowy zobligowany był dokonać oceny możliwości wykonywania pracy w odniesieniu do pracy wykonywanej na stanowisku pracownika produkcji zwierzęcej, a nie „w sposób abstrakcyjny”.

Apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 listopada 2010 r., uznając, że Sąd pierwszej instancji poczynił wyczerpujące ustalenia co do stanu faktycznego sprawy oraz dokonał jego prawidłowej oceny prawnej. W uzasadnieniu wyroku podkreślono, powołując się na stanowisko biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu alergologii (dr J. Ł.) i dermatologii (dr B. S.), że natężenie skutków choroby zawodowej nie jest, aż tak znaczne, aby powodowało co najmniej częściową niezdolność do pracy, co wyklucza przyznanie wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Ponadto Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podniósł, iż praca w narażeniu na czynniki dermapatogenne może doprowadzić do pogorszenia stanu zdrowia, ale ewentualnie i dopiero w przyszłości, skutkując ponownie powstaniem częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Same względy profilaktyczne oraz przewidywanie wystąpienia zdarzenia przyszłego i niepewnego

nie są podstawą do ustalenia istnienia niezdolności do pracy. Renta z tytułu niezdolności do pracy nie jest świadczeniem o charakterze profilaktyczno – leczniczym i przyznawana jest pod warunkiem istnienia co najmniej znacznego ograniczenia zdolności do wykonywania pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych. Rzeczą wnioskodawczyni było wykazanie, że w znacznym stopniu utraciła zdolność do wykonywania pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych, a nie spełnia tego obowiązku sama subiektywna ocena stanu zdrowia. Z powyższych względów apelacja została przez Sąd drugiej instancji oddalona jako bezzasadna.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego wnioskodawczyni wniosła skargę kasacyjną, w której zarzuciła:

- a) naruszenie prawa procesowego, a w szczególności art. 227 k.p.c., a także art. 233 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wynikające z nieuwzględnienia charakteru jej pracy i wpływu dolegliwości ze strony schorzeń na dalszą możliwość wykonywania tego zatrudnienia,
- b) naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 57 oraz art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez pominięcie socjalno – ekonomicznego aspektu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową polegające na zaniechaniu uwzględnienia obiektywnej niemożności podjęcia zatrudnienia zgodnego z wiekiem i poziomem posiadanych kwalifikacji, wykształceniem i zdolnościami psychofizycznymi.

Mając na uwadze powyższe podstawy kasacyjne skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie apelacji lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za wszystkie instancje. Skarżąca podniosła, iż kwestia zdolności do pracy powinna być oceniana w odniesieniu do wykonywania przez nią określonego zawodu, a wiadome jest, że w zawodzie pracownika produkcji zwierzęcej istnieje stałe narażenie na oddziaływanie czynnika alergizującego. Sąd drugiej instancji ocenił natomiast zdolność do pracy wyłącznie w zakresie ogólnym. W związku powyższym w sprawie istnieje potrzeba interpretacji przepisu art. 57 oraz art. 13

ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ w wyroku z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98 (OSNAP 2000 nr 16, poz. 624) Sąd Najwyższy stwierdził, że ocena niezdolności do pracy powinna być rozpatrywana w dwóch płaszczyznach: medycznej oraz socjalnej. Dlatego dokonując oceny niezdolności do pracy należy wziąć pod uwagę obiektywną możliwość podjęcia przez ubezpieczonego zatrudnienia zgodnie z wiekiem, poziomem posiadanych kwalifikacji, wykształceniem i poziomem predyspozycji psychofizycznych, a nie wyłącznie w zakresie ogólnym, jak uczynił to Sąd drugiej instancji, bez odniesienia do rodzaju i specyfiki wykonywanego przez skarżącą zawodu pracownika produkcji zwierzęcej. Utrzymując wyrok Sądu Okręgowego w mocy Sąd Apelacyjny niewłaściwie zinterpretował art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w konsekwencji odmówił skarżącej dalszego prawa do renty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje :

Skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionych podstaw.

Niezasadne są zarzuty naruszenia przepisów postępowania, w tym podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a do tej właśnie sfery odnosi się przytoczony przez skarżącą przepis, zgodnie z którym sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W rezultacie w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że w postępowaniu kasacyjnym nie może być brany pod uwagę zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. motywowany dowolną lub odmienną oceną zgromadzonych w sprawie dowodów bądź naruszeniem zasady swobodnej oceny dowodów (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/2006, Lex nr 230204, z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123; z dnia 8 stycznia 2008 r., II PK 123/07, Lex nr 442862; z dnia 4 marca 2008 r., II UK 130/07, Lex nr 459312 oraz postanowienie z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 r. nr 4, poz. 76; z dnia 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, Lex nr 393889).

W ten sam sposób należy odnieść się do zarzutu naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 227 k.p.c., zgodnie z którym przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przepis ten może być podstawą skargi kasacyjnej tylko w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogłaby mieć wpływ na wynik sprawy, bądź gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, że nie mają one takiego charakteru. Tymczasem skarżąca nie twierdzi, że w rozpoznawanej sprawie Sąd oddalił wnioski dowodowe dotyczące wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz jedynie, że Sąd drugiej instancji nie wyjaśnił wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności. Samo więc twierdzenie, że nastąpiło naruszenie art. 227 k.p.c. bez równoczesnego wskazania na uchybienie innym przepisom regulującym postępowanie dowodowe nie stanowi w istocie podstawy kasacyjnej naruszenia przepisów postępowania. Należy także wskazać, że zgodnie z bardziej restryktywnym stanowiskiem Sądu Najwyższego, przepis art. 227 k.p.c. w ogóle nie może być przedmiotem naruszenia przez sąd, ponieważ nie jest on źródłem obowiązków ani uprawnień jurysdykcyjnych, lecz w istocie określa wolę ustawodawcy ograniczenia kręgu faktów, które mogą być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 r., IV CK 75/04, LexPolonica nr 369478; z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CSK 272/06, Lex nr 250047; z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 47/08, Lex nr 500202; z dnia 25 stycznia 2010 r., I UK 215/09, Lex nr 577815; z dnia 15 października 2010 r., III UK 22/10, Lex nr 694243; z dnia 12 stycznia 2011 r., II PK 129/10, Lex nr 737385).

Dokonując oceny niezdolności do pracy Sąd pierwszej instancji prawidłowo dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu dermatologii, alergologii i z dowodów tych wysnuł trafne wnioski. Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub opinii instytutu tylko wtedy, gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest niekompletna, bo nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, niejasna, czyli nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna, tj. gdy przedstawiona ekspertyza nie pozwala

organowi orzekającemu zweryfikować zawartego w niej rozumowania co do trafności wniosków końcowych. Skarżąca mimo, iż od początku reprezentowana była przez fachowego pełnomocnika, nie wykazywała błędów, sprzeczności lub innych wad w opiniach biegłych lekarzy sądowych z zakresu alergologii oraz dermatologii, które stanowiły podstawę oceny stanu zdrowia w aspekcie zdolności do pracy, dokonanej przez Sąd pierwszej instancji i uznanej za prawidłową zaskarżonym wyrokiem przez Sąd Apelacyjny, ograniczając się do stwierdzenia, że istotę sporu wyjaśnił należycie inny biegły lekarz sądowy dermatolog, który w opinii sugerował, że podjęcie zatrudnienia na stanowisku pracownika produkcji zwierzęcej może doprowadzić do nawrotu choroby zawodowej, która obecnie jest w remisie.

Nieusprawiedliwiony jest również zarzut naruszenia art. 57 oraz art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W ocenie skarżącej prawidłowa wykładnia i właściwe zastosowanie wskazanych powyżej przepisów prowadzi do uznania, że Sąd drugiej instancji niezdolność do pracy powinien odnieść wyłącznie do posiadanych przez nią kwalifikacji zawodowych jako pracy wykonywanej przez pracownika produkcji zwierzęcej oraz aspektu socjalno – ekonomicznego. Przede wszystkim należy zauważyć, że prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową określa ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322), która w art. 6 ust. 1 pkt 6 stanowi, że przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Zgodnie z art. 17 ust. 1 cytowanej powyżej ustawy przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ustalenia wysokości tych świadczeń oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem przepisów tej ustawy. Powyższe odesłanie powoduje, że ustalając niezdolność do pracy ubezpieczonego w związku z chorobą zawodową należy uwzględnić przede wszystkim treść art. 12 i 13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do treści art. 12 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z

powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3). Z kolei w myśl art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnienia się: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji; 2) możliwość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmowane jest zgodnie, że utrata zdolności do pracy nie może być utożsamiana z niezdolnością do wykonywania ostatniego z dotychczasowych zatrudnień, jeżeli pracownik może podjąć prace zgodne z poziomem posiadanych kwalifikacji (tak np. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 1 grudnia 2000 r., II UKN 113/00, OSNAPiUS 2002 nr 14, poz. 343; z dnia 12 marca 2007 r., I UK 299/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 112). Przez kwalifikacje zawodowe należy rozumieć zarówno kwalifikacje formalne czyli przygotowanie zawodowe udokumentowane świadectwami ukończenia nauki, dyplomami, zaświadczeniami a także kwalifikacje rzeczywiste w postaci doświadczenia i praktyki zawodowej, które bez potrzeby przekwalifikowania zawodowego pozwalają podjąć prace w innych warunkach i na innym stanowisku niż zajmowanym przed uzyskaniem świadczeń rentowych, ale zgodnym z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych. Praca pracownika produkcji zwierzęcej nie jest związana z posiadaniem „szczególnych kwalifikacji zawodowych” i jest jedną z odmian prostych prac fizycznych, niewymagających specjalistycznego przygotowania zawodowego. Ponadto podkreślenia wymaga, że skarżąca posiada wykształcenie zawodowe i pracowała zgodnie z wykształceniem jako malarz budowlany oraz sprzedawca. Praca pracownika produkcji zwierzęcej nie była jedynym jej zatrudnieniem w czasie aktywności zawodowej.

Istota sprawy zamyka się więc w kwestii czy choroba zawodowa w postaci choroby skóry powoduje częściową niezdolność do pracy na stanowiskach pracy zgodnych z poziomem kwalifikacji zawodowych skarżącej. Obecnie - jak wynika z

ustaleń poczynionych przez sądy obu instancji - skarżąca może pracować na stanowiskach pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji. Biegły lekarz sądowy dr J. Ł. w opinii, która stanowiła podstawę ustaleń faktycznych w rozpoznawanej sprawie wskazał, iż wyprysk alergiczny skóry jest w okresie pełnej remisji, nie występują objawy chorobowe i skarżąca jest zdolna do każdej pracy fizycznej na otwartym rynku pracy. Takiej samej oceny zdolności do pracy skarżącej dokonała dermatolog dr n. med. B. S. mając na uwadze, że skarżąca jest z zawodu malarzem budowlanym. Natomiast biegła dermatolog Z. J. w swojej opinii opiera się wyłącznie na przypuszczeniach, że pracując jako pracownik produkcji zwierzęcej skarżąca narażona byłaby na nawrót choroby. Nie odnosi się w opinii do kwalifikacji zawodowych skarżącej zawężając swoją ocenę do czynności wykonywanych przez pracownika produkcji zwierzęcej, które związane są z wykonywaniem prostych prac fizycznych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2009 roku, I UK 200/08, Lex nr 738337 przyjął, że zmiany w organizmie powodujące przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku nie przesądzają o niezdolności do pracy, nawet częściowej, jeżeli zdolność do wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami została zachowana. W przypadku skarżącej posiadającej wykształcenie zasadnicze zawodowe i doświadczenie w pracy: malarza budowlanego, sprzedawcy, pracownika produkcji zwierzęcej można mówić, mając na uwadze to ostatnie stanowisko pracy, do którego ocenę niezdolności do pracy chce odnieść wyłącznie skarżąca, o kwalifikacjach do wykonywania prostej pracy fizycznej. Skoro aktualny stan schorzenia zawodowego (remisja istniejącej poprzednio choroby zawodowej skóry) nie ogranicza w stopniu znacznym zdolności do pracy fizycznej, to nie ma niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach. Wypada także w tym miejscu nadmienić, że niezdolność do wykonywania pracy dotychczasowej nie jest wystarczająca do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli wiek, poziom wykształcenia i predyspozycje psychofizyczne usprawiedliwiają rokowania, że mimo upośledzenia organizmu możliwe jest podjęcie innej pracy w tym samym zawodzie albo po przekwalifikowaniu zawodowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2005 r., I UK 299/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 93). W przypadku

skarżącej z uwagi na remisję choroby zawodowej nie ma obecnie przeszkód do wykonywania pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych mimo, iż z przyczyn profilaktycznych nie powinna podejmować zatrudnienia na ostatnio zajmowanym stanowisku pracy.

Ponadto w myśl art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach obiektywna możliwość podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia, zgodnie z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych może być brana pod uwagę tylko wówczas, gdy pobierający rentę jest nadal niezdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, gdyż te aspekty muszą występować łącznie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98, OSNAP i US 2000 nr 16, poz. 624; z dnia 26 maja 2010 r. II UK 353/09 Lex nr 604226; z dnia 8 czerwca 2010 r. II UK 399/09, Lex nr 611421; z dnia 24 sierpnia 2010 r. I UK 64/10, Lex nr 653663). Ustawodawca dał temu wyraz w powiązaniu prawa do renty z rzeczywistą utratą zdolności do pracy lub znacznym jej ograniczeniem przy uwzględnieniu możliwości i sprawności niezbędnych do dalszego zaangażowania w procesie pracy. Wbrew odmiennemu przekonaniu skarżącej o niezdolności do pracy nie decyduje niemożność podjęcia innej pracy warunkowana wiekiem, poziomem wykształcenia i predyspozycjami psychofizycznymi, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu.

Konkludując stwierdzić należy, że zarzuty skargi kasacyjnej także w odniesieniu do naruszenia zaskarżonym wyrokiem prawa materialnego są bezzasadne.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.